

Kuulmislangus kujuneb aastatega

Egle Heimonen

töötervishoiu tööinspektor

Tugeva müra kahjulikku mõju kuulmiselunditele on kinnitanud paljud uurimused, mis näitavad, et müra- roketel töökohtadel kuulmine nõrgeneb vastavalt tööstaaži suurenemisele. Selle tõestuseks on arvukate kuulmiskahjustuste diagnoosimine kutsehaigusena. Järgnevalt ühe mürast põhjustatud kutsehaiguse lugu.

2008. aasta märtsis diagnoositi buldooserijuhil ülenormatiivses müras töötamisest põhjustatud kutsehaigus ja seega diagnoositud mürast tingitud kuulmiskahjustus. Selleks ajaks oli juba 37-aastase tööstaažiga mees 64 aastat vana. Müra oli tema töös kõige suurem ohutegur. Üldjuhul kaasneb mürale veel ka vibratsioon, kuid selle juhtumi juures oli müra osakaal suurem.

Mehe töökaik algas 1962. aastal. Seejuures töötas ta mitme erineva tööandja alluvuses, pidades erinevaid ameteid - müürsepp, kraanateede ehitaja, kanalisatsioonitorude paigaldaja ja traktorist.

Töö, mida ta tegema pidi, oli füüsiliselt raske, esines palju raskuste teisaldamist, tööülesannete täitmiseks pidi tegema korduvaid liigutusi, samas mõjus ka sundasend. Lisaks kõigile muudele ohuteguritele tuli tööd teha iga ilmaga. Teadaolevalt on ilmastikutingimuste muutumise tõttu ohutegurite mõju tervisele suurem - organism on nõrgem ning palju vastuvõtlikum igasugustele mõjuritele ning terviseprobleemid on kerged tulema.

Kuulmislangus tekib aegamööda

Esimene tervisekontroll tehti mehele siis, kui ta alustas tööd buldooserijuhina aastal 1999. Edaspidi toimusid tervisekontrollid perioodiliselt kuni 2008. aastani. Isikukaitsevahendeid kasutas kutsehaige oma sõnul alates 1987. aastast, kui talle väljastati esimesed kõrvaklapid.

Tervisekontrollide tulemusena on töötervishoiuarstid teinud otsuseid, millel on konkreetsed põhjused. Näiteks juba esimeses tervisekontrollis 1999. aastal tuvastati mehel mürast tingitud kuulmis-

Müra- roketel töökohtadel töötades kuulmine nõrgeneb vastavalt tööstaaži suurenemisele. (Foto on illustratiivne.)

Foto: Elmo Riig/Sakala/Scanpix

Mis juhtus?

languse kahtlus. Aastatel 2002-2006 väljastatud otsustest nähtub, et töötaja tervis oli korras, kuid aastal 2008 oli tema kuulmine juba väga tugevalt langenud ning tööd jätkata ei olnud enam võimalik. Samas ütleb kutsehaige oma töötingimuste kirjelduses, et viimased kümme aastat on ta tegelikult töötanud suurema osa tööajast abitöödel. Viimast kinnitab ka tööandja esitatud tööajaarvestus.

Olukorra muutis keeruliseks asjaolu, et esimeses tervisekontrollis tuvastati tal küll kuulmislanguse kahtlus, kuid samas lubati edasi töötada, kasutades isikukaitsevahendeid. Tõenäoliselt oleks pidanud ta juba tol ajal töökohta vahetama ning ehk polekski siis mürakahjustus süvenenud.

Uurimise käigus ei tuvastatud tööandjal konkreetseid rikkumisi – tervisekontroll toimus, riskid olid töökeskkonnas hinnatud ja füüsilised ohutegurid mõõdistatud, isikukaitsevahendid väljastatud. Otsest müra töökeskkonnas ei esinenud, sest suurem osa tööajast teostati erinevaid remonttöid. Töötajad olid töötervishoiu ja tööohutusealaselt juhendatud. Tööaeg oli tavapärase – viis päeva nädalas, kaheksa tundi päevas. Puhke-

päevadel ei töötatud ning korralise puhkuse said töötajad alati.

Müra kahjustused sõltuvad individuaalsetest omadustest

Müra puhul on kuulmiselundi hapnikutarvidus suurem. Tekib hapnikuvaegus, mille tulemiks on kuulmisrakkude ainevahetuse häire. See väljendub kuulmis-teravuse nõrgenemises pärast müras töötatud päeva lõppu. Kuulmine taastub pärast puhkeperioodi ning sisenedes uuesti mürakeskkonda kordub sama. Hiljem aga järgnevad taastumatud kuulmisrakkude ainevahetuse häired.

Siinkohal on oluline teadvustada, et müra ei mõju kõikidele inimestele ühtemoodi, olulist rolli mängivad töötaja individuaalsed omadused. Vaegkuulmisele ongi iseloomulik selle aeglane süvenemine ning seepärast tavajuhtudel inimesed ise ei märkagi, et kuulmine on langenud. Kuigi kirjeldatud juhtumi puhul oli kokkupuude müraga vähenenud viimastel tööaastatel, oli kuulmine hakanud langema juba enne 1987. aastat, mil töötaja sai esimesed kõrvaklapid. Seega töötas ta ilma isikukaitsevahenditeta 25 aastat.